

MARC VAN MONTAGU EN GEERT ANGENON:
hoe een groepje wetenschappers in Wetteren in de eigen voet schiet

Hadden de actievoerders maar even nagedacht

De activisten van de Field Liberation Movement (FLM) die gisteren in deze krant de vernietiging van het aardappelveld probeerden te verdedigen, begonnen met te zeggen "geen uitspraak te doen over de gebruikte activorm". Zo is het gemakkelijk. Eerst geweld gebruiken en dan claimen dat dit "voer is voor andere discussies". Voor ons mag iedereen een eigen mening hebben over invitro-fertilisatie, genetische modificatie, deeltjesfysica of welk onderzoek dan ook. Maar een wetenschappelijk experiment met geweld vernietigen omdat je het er niet eens mee bent, dat is er mijlenver over. De FLM-actie van zondag was pure intimidatie, erop gericht om dergelijk onderzoek in de toekomst onmogelijk te maken. FLM beweert bovendien gewelddoos actie te hebben gevoerd, terwijl ze kinderen hebben ingezet als schild tegen de politie. Zijn dit de mensen die de wereld gaan redden?

Absurd

De FLM-activisten slagen er in hun opiniestuk bovendien niet in om enige nuance aan de dag te leggen als het over biotechnologie gaat. Alle biotechno-onderzoekers, of ze nu werken aan universiteiten, in grote of kleine bedrijven, of ze zoeken naar planten bestand tegen droogte of ziektes, dat heeft allemaal

De FLM-activisten slagen er niet in om enige nuance aan de dag te leggen als het over biotechnologie gaat. Iedereen die een pipet hanteert is een radertje in het grote biotechcomplot om de voedselproductie te monopoliseren en de kleine boer dood te knijpen. Komaan zeg

geen belang: iedereen die een pipet hanteert is een radertje in het grote biotechcomplot om de voedselproductie te monopoliseren en de kleine boer dood te knijpen. Komaan zeg. Dit is even absurd als beweren dat elke scheikundige onderzoeker mee verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van chemische wapens. Hadden de actievoerders zich wat beter geïnformeerd, dan hadden ze geweten dat de ontwikkeling van de aardappelen in de veldproef verloopt in

samenwerking met heel wat kleine spelers, waaronder de coöperatieve Nederlandse pootgoedbedrijven (de boeren zelf dus). Ook landbouworganisaties Boerenbond en ABS hebben hun steun voor de veldproef al uitgesproken.

Een ander argument van de FLM-activisten is dat de huidige landbouwpraktijk ecologisch onhoudbaar is omdat die afhankelijk is van fossiele brandstoffen en een zware impact heeft op het milieu. Ook hierbij hebben ze zich van vijand vergist. Veel van het biotechonderzoek in Vlaanderen, inclusief dat van de veldproef in Wetteren, is er net op gericht het gebruik van chemische pesticiden te verminderen en zo bij te dragen tot een meer duurzame landbouw.

Ten slotte verwijten de activisten de wetenschappers roekeloos gedrag door het uitvoeren van veldproeven met ggo's. Waarop is die claim gebaseerd? Zeker niet op de eigenschappen van de planten in de veldproef. De ggo-aardappelen die in Wetteren getest worden, bevatten verschillende resistentiegenen afkomstig uit wilde aardappels. Die beschermen de planten tegen de aardappelplaag. De praktijk om resistentiegenen uit verwante wilde soorten te introduceren in cultuurgewassen is al eeuwenoud. Bij klassieke veredeling worden die eigenschappen voornamelijk via kruisingen in gewassen geïntroduceerd. De aardappelvariëteiten bionica en toluca, die zondag door FLM als alternatief naar voren werden geschoven, zijn daar

een voorbeeld van. Een van de belangrijke verschillen tussen de klassiek veredelde en genetisch gemodificeerde planten is dat het met genetische modificatie veel sneller en preciezer gaat, en dat de ingebouwde weerstand in dit geval sterker is. Klassieke kruising verloopt traag en introduceert naast het gewenste gen ook een heel pak andere genen in het gewas.

Slaap gerust

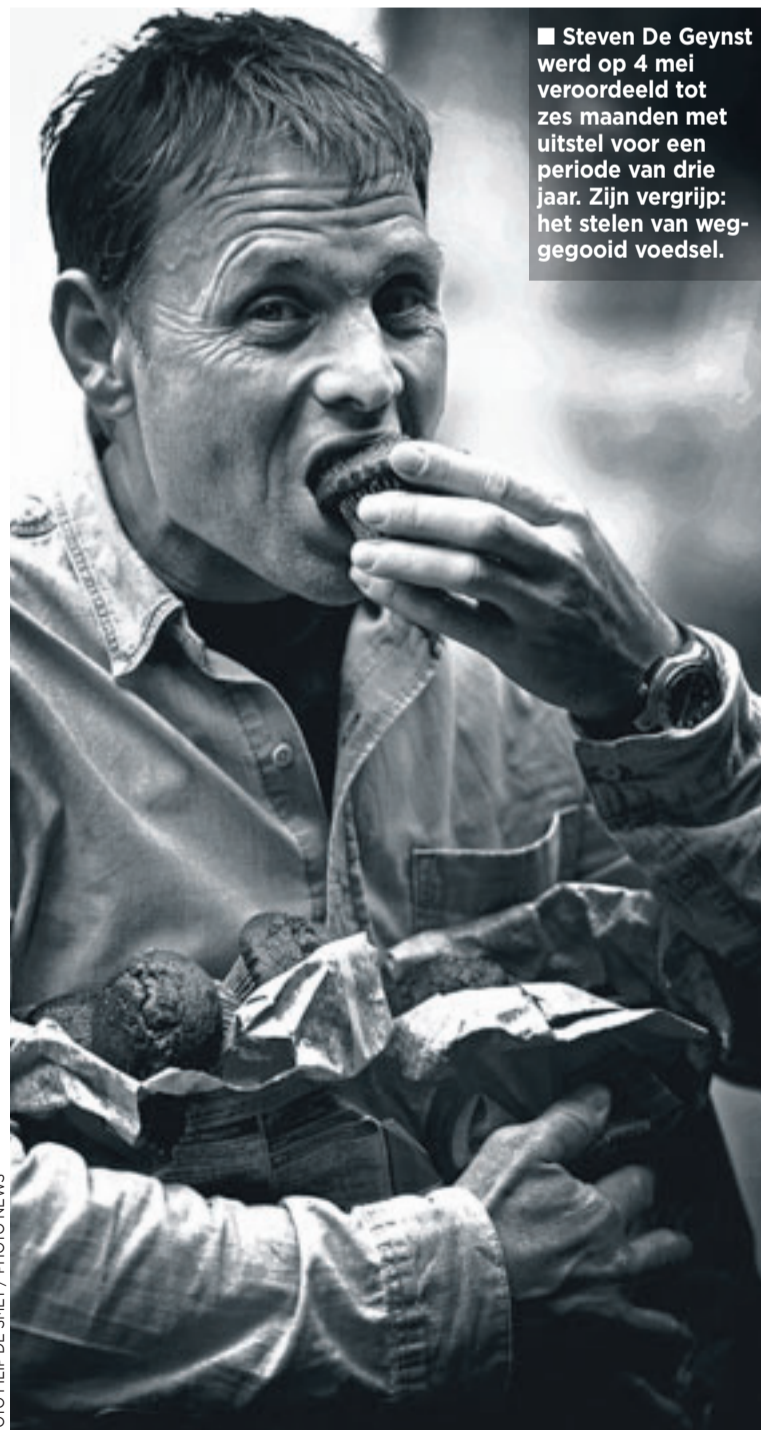
Denk even na: wat draagt het minst risico voor mens en milieu? Een aardappel met goed gekarakteriseerde resistentiegenen (de ggo-versie) of een aardappel met dezelfde genen erin en daarnaast nog een hoop andere genen waar we totaal niets van weten (bionica en toluca bijvoorbeeld)? Als je geen gevaren ziet in het gebruik van de bionica- en toluca-variëteiten, slaap dan op beide oren wat betreft de GM-aardappel.

• Marc Van Montagu is de grondlegger van de plantenbiotechnologie. Begin de jaren tachtig ontdekte de emeritus professor aan de Universiteit Gent hoe planten genetisch gemodificeerd kunnen worden. Prof. Geert Angenon is hoofddocent plantengenetica aan de Vrije Universiteit Brussel, en woordvoerder van de actie Save Our Science, die afgelopen zondag in Wetteren plaatsvond ter verdediging van het recht op vrij onderzoek.

• Elf onderzoekers legden gisteren in een opiniestuk uit waarom ze in Wetteren de kant kozen van de activisten (DM 3/6). Marc Van Montagu en Geert Angenon hebben een repliek klaar.

JAN GOOSSENS: patattenterrorisme voorbeeld van Vlaamse selectieve verontwaardiging Wie neemt het op voor de muffindief?

■ Steven De Geynst werd op 4 mei veroordeeld tot zes maanden met uitstel voor een periode van drie jaar. Zijn vergrijp: het stelen van weggegooid voedsel.

Selectieve verontwaardiging is een bijzonder fenomeen. Over het onrecht dat enkele tientallen artiesten Vlaanderen dierven aandoen met een avondje als 'Niet in onze naam' blijven we nu al bijna een half jaar tot in den treure verongelijkt mokken. Maar dat nieuwbakken politicus Vic Van Aelst onze Franstalige landgenoten met de regelmaat van de klok brutaal schoffeert met uitspraken waaruit een xenofobe walm opstijgt, dat baart ons vooralsnog weinig zorgen. De onderbuik van een deel van Vlaanderen krijgt opvallend meer krediet dan een aantal van onze voornameste en bezorgde kunstenaars.

Of neem alle heibel ten aanzien van de patattenterroristen in Wetteren. Het zal wel zijn dat je met zulke actiemiddelen geen groot maatschappelijk draagvlak creëert. En er is terecht begrip voor de verontwaardiging van oprechte wetenschappers die het algemeen belang willen dienen. Maar de scepsis ten aanzien van de verwevenheid van hun onderzoek met dubieuze commerciële belangen is even legitiem. En verder maakte er meer dan enige verbazing zich van mij meester toen ik merkte hoeven er overhaast over elkaar heen rolden om een competent én vredelievend politicus als Bart Staes in deze affaire in de ban te slaan.

Staes beklemtoonde nogmaals de noodzaak van een grondig debat over de belangenvermenging rond de experimenten met genetisch gemanipuleerd voedsel. Maar hij waagde het ook na te laten het patattengeweld van de activisten meteen over de hele lijn streng te veroordelen. Het leek er plots sterk op dat we met zijn allen de illusie koesteren dat maatschappelijk geweld in ons harmonieuze land nooit onbesproken blijft en altijd wordt afgekeurd. Of er commotie van komt, lijkt echter in grote mate af te hangen van wie het geweld

Het heeft geen zin om patatten met muffins te vergelijken. En nee, ecofundamentalisme is niet iets om trots op te zijn. Maar de veroordeling van De Geynst evenmin

pleegt, welke vorm het aanneemt en wie er het slachtoffer van is.

Een zaak waarin onze samenleving recentelijk behoorlijk gewelddadig uit de hoek kwam zonder dat er een haan naar kraaide was die van 'skipper' Steven De Geynst. Ter herinnering: De Geynst werd op 4 mei door een Dendermondse rechter veroordeeld tot zes maanden met uitstel voor een periode van drie jaar. Zijn vergrijp: het stelen van weggegooid voedsel. Preciezer gesteld: het bedrieglijk wegnemen, van twee zakken met oudbakken muffins uit een afvalcontainer van de Rupelmondse GB-supermarkt. Op 22 maart 2010 werd De Geynst daar gearresteerd nadat hij er met zijn bakfiets, jawel, was heengereden. Daar kwam veel machtsvertoon bij kijken: de GB-uitbater, enkele personeelsleden, twee gemotoriseerde politieagenten, twee politiecombi's en een ziekenwagen werden ingezet.

Er kwam ook heel wat duw- en trekwerk aan te pas, omdat men De Geynst zijn bakfiets afhandig wilde maken. De GB-uitbater hield daar een gekwetste duim aan over. Laat dat nu ook een van de redenen zijn waarom de rechter oordeelde dat er wel degelijk sprake was van een misdrijf.

Voor alle duidelijkheid: Steven De Geynst is geen bedelaar, landloper of gauwdief, maar al zowat tien jaren lang een 'skipper'. Of met een spannender woord: een 'dumpsterdiver'. Hij snuffelt in afvalcontainers van winkels en supermarkten, vist er nog perfect eetbaar voedsel uit te voorschijn, dat wegens een overschreden vervaldatum of een beschadigde verpakking werd weggesmeten, en deelt dat vervolgens uit aan arme en behoeftige medemens, of gaat er mee koken in volkskeukens. De bewuste container in Rupelmonde was niet op slot en stond op een niet-afgesloten parking. En De Geynst opereert in een groter plaatje dat zijn 'skippen' zonder meer legitimeert.

Volgens betrouwbare berekeningen belandt 40 procent tot 60 procent van alle geproduceerd voedsel in ons land in afvalcontainers, wat op jaarbasis zou neerkomen op ongeveer 500.000 ton voedsel, met een prijskaartje van 1,4 miljard euro. En dat terwijl naar schatting 1,5 miljoen mensen, of ruim 14 procent van onze bevolking, in armoede leven en er steeds meer onder hen een beroep moeten doen op voedselbanken.

Supermarkten roepen hun klanten geregeld op om voedsel voor armen te kopen, maar blij-

ven enorme hoeveelheden etenswaren in goede staat in de vuilbak dumpen. Misschien zou er minder genetisch gemanipuleerd voedsel nodig zijn, als we die overschotten beter zouden gebruiken?

Ryanair-bourgeois

Het heeft geen zin om patatten met muffins te vergelijken. En nee, ecofundamentalisme is niet iets om trots op te zijn. Maar de veroordeling van De Geynst en het totale gebrek aan aandacht ervoor evenmin. Ook al zal de rechter in kwestie wel een uitleg klaar hebben waaruit mag blijken dat de 'dumpsterdiver' een juridische grens overschreed, toch is verontwaardiging meer dan gepast bij juridisch fundamentalisme dat nodeloos criminaliserend optreedt, al is het dan subtieler en minder zichtbaar storend van aard dan patattengeweld.

Een samenleving toont zich van haar lelijkste en minst genereuze kant als ze zo omgaat met innovatieve en solidaire strategieën die trachten te verhelpen aan onderbelichte en onaantalbare maatschappelijke wantoestanden - dat er in Vlaanderen vandaag mensen honger lijden, terwijl er massaal voedsel in vuilbakken belandt. En tenslotte, hoezeer het recalitrante activisme van een deel van jong Vlaanderen tegen bepaalde maatschappelijke praktijken ook irriteert, al die jongeren zonder onderscheid als criminelen of Ryanair-bourgeois over dezelfde kam scheren, is een zwaktebod waarmee we ook ons eigen comfortabele en machteloze conformisme in de verf zetten. Liever activisme dan apathie onder jongeren, ook al verdienen ze er niet altijd een schoonheidsprijs mee.

• Jan Goossens is artistiek directeur van de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS).

• Er wordt verontwaardigd gereageerd op het patattengeweld. Bij de veroordeling van een 'muffindief' was de verontwaardiging veel minder groot. Ten onrechte, vindt Goossens.